

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914 Február 1.

5-SZÁMÚ.

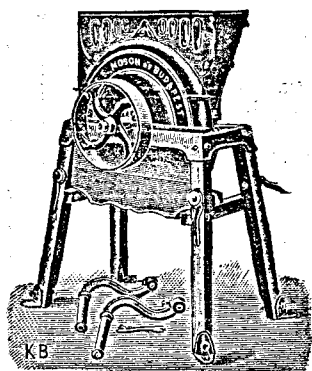
„KÜHNE“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T.

MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.



Idénygépek:

szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

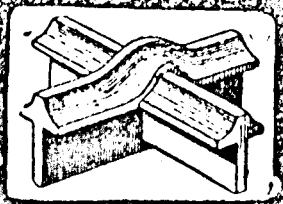
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

N A G Y J A V I T Ó M Ū H E L Y

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033



Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

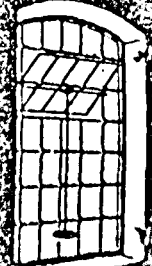
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedül-gyártója — ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vaszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon: 55-72

Leptér János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut. 16.



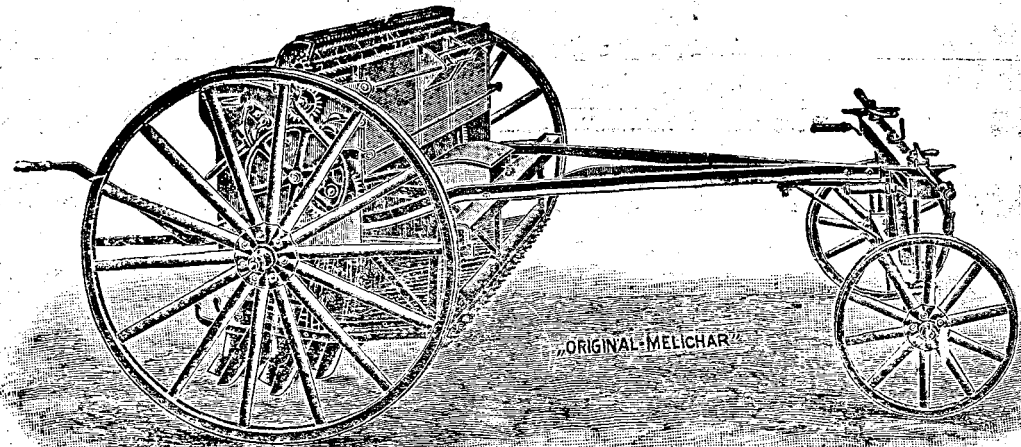
Többet termelhet!!

IMPERATOR

az eredeti „MELICHAR“ gyártmányú mütrágyaszóróval egyesített sorbatrágyázó- és sorbavetőgéppel. A terméstöbblet az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy mütrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gépkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!



Ezer referencia!

Ovakodjunk utánzatoktól!

A „MELICHAR“-féle „IDEÁL“ répavetőgépek

mütrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

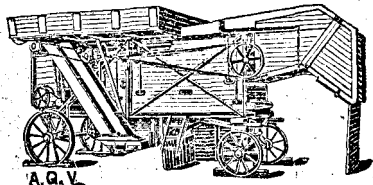
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körut 26

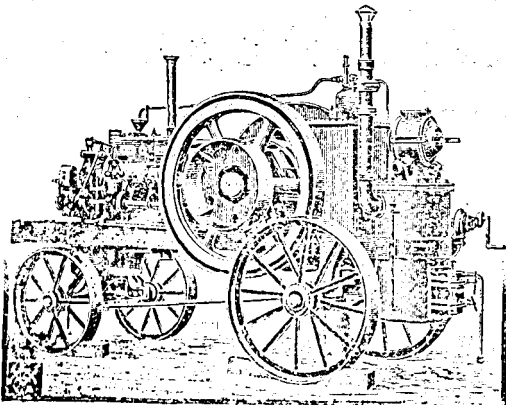
Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

Az állami gépgyár gyártmányai:



Acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!



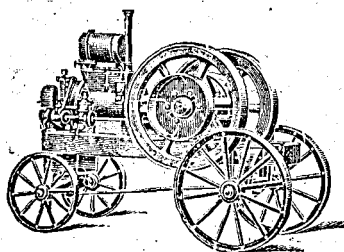
Szivógázlokomobilok

Újdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Fűzénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Pöldgáztízemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.



Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

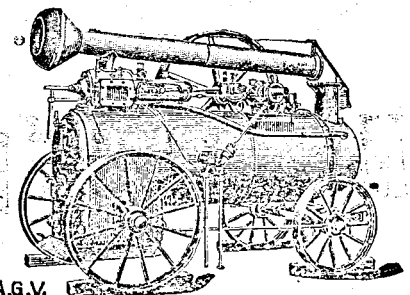
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és mütrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekék. Tárcsásboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

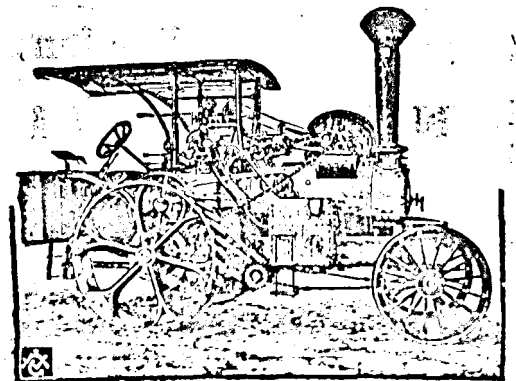
Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld



GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Cse ély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmeztakarítás.



UTIMÓZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel gazdaságos üzemű Gőzcséplőgépek hajtására teherv utatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. Plók. telepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MÉGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

**Kérjük az
előfizetések
megújítását!**

TARTALOM:

Összefoglaló eredeti cikkek:	
Elmélet és gyakorlat. <i>Lészai Ferenc.</i>	49
Szemle.	49
Az állattenyésztő egyesületekről. <i>Br. Kemény József.</i>	50
A gazda felelőssége a tejhamisításoknál. <i>Péterffy Tamás.</i>	52
A törpe gyümölcsfa. <i>Csérér Gyula.</i>	53
Kisebbségi közlemények.	53
Kormányintézkedések.	54
Vegyes közlemények.	54
Hírdetések.	

Elmélet és gyakorlat.

Írta: *Lészai Ferenc.*
az E. G. E. a'elnöke.

A földművelésügyi miniszteriumban a mezőgazdasági kísérletügyi előmozdítására az eddigi *kísérletügyi központi bizottság* helyett, ennek megszüntetésével a *Mezőgazdasági kísérletügyi tanácsot* létesítették. A *Tanács* van hivatva a mezőgazdasági kísérletügyet fejleszteni, a különböző kísérleti állomásokat ellenőrizni, véleményt adni és javaslatot tenni minden mezőgazdasági kísérleti ügyben, szóval ezen *Tanács* működési körébe van utalva az egész gazdasági kísérleti ügy.

A megszüntetett *kísérletügyi központi bizottságnak* egy pár földművelésügyi miniszteri főbb tisztviselőn kívül, tagja volt a különböző kísérletügyi intézmények és állomások vezetője, az O. M. G. E. és a Sz. O. E. képviselői, tehát ha bár kevés számban is, de mégis egy pár gyakorlati gazda. Az új *Tanácsnak* tagja 5 földművelésügyi miniszteri tisztviselő és 4 tódós egyetemi tanár.

A központi kísérlet ügy vezetőségének legfőbb feladata, hogy a mezőgazdasági kísérlet ügyet fejlessze, azt a gyakorlati élet szükséglete szerint irányítsa, újabb és újabb, a gyakorlati gazdaság körében fölmerült kívánságok szerinti javaslatokat tegyen, szóval kezdeményező és irányító kell legyen, már pedig bár mennyire is tisztelem én az újonnan kinevezett

Tanács tagjainak szakértelmét és nagy tudományát, azt senki sem fogja elvitatni, hogy azok nemcsak nem gyakorlati gazdák, de nem is érintkeznek valami sűrűn a gazdákkal és így a legjobb akarattal sem tudnak a reájok háramló feladatnak megfelelni.

Az újonnan szervezett mezőgazdasági kísérletügyi intézmény bizonyosan előre fogja vinni magát a tudományt, de nem a mi (gyakorlati gazdák) számunkra fog dolgozni.

Be kellene már egyszer lássák a földművelésügyi miniszterium vezetői, hogy a gyakorlati gazdák működésének igénybe vétele nélkül nem fognak eredményeket elérni és a helyett, hogy az eddig is kevés számban be vont gyakorlati elemet ki szorítsák a gazdasági intézményekből, igyekezzenek minél több, lehetőleg az ország más-más vidékéről bevont, új gondolatokat és új eszméket termelő gyakorlati embereket megnyerni az intézményeknek.

Nálunk fájdalom az irodalmi téren alig működnek a gyakorlat emberei, ezen bajt konstatáljuk, de nem tudunk segíteni rajta, legalább az egyes gazdasági intézményekbe igyekezzünk bevinni őket.

Szemle.

A földgáz értékesítése. — A budapesti tőzsde jubileuma. — Gazdasági Lapok és a Balkán szerződés.

Keservesen vajudik a földgáz ügye még mindig, mert az improduktív katonai beruházások elvonják az állam rendelkezésére álló tőkét a köz- és mezőgazdaság fejlesztése érdekében fölötte kívánatos befektetésektől. A pénz hiányában a földgáz értékesítése ügyében életrevaló és gyors intézkedéseket tenni nem lehet. A kormány egy banksoportnak szándékozik átadni a földgáz értékesítés ügyét mint ismeretes, ahelyett, hogy kölcsönt venne fel és maga értékesítené a földgázt, bár kölcsönt e produktív befektetéshez könnyebb volna szerezni, mint a katonai beruházásokhoz.

A banksoportban újabban — mint a közelmúltban is irtuk — válság állott

be. A válság okai rendre napvilágra kerülnek úgy látszik. A Magyar Általános Hitelbank felkeltette a német tőke érdeklődését a földgáz iránt, ami könnyű volt, mert a német és amerikai tőke között szíves harc folyik és a német tőke, ha a földgáz segítségével a levegőből előállítható nitrogén műtrágyagyárat felállítja, egy hatalmas csapást mér a Chilé salétrom monopoliumára és ezzel egyidejűleg függetleníti Németország a mezőgazdasági kulturát — amelyen minden termelési ág nyugszik — Chilé salétrombányáitól.

A Hitelbank összeköttetésben van a bécsi Creditanstalttal is, amelynek tulajdonában van a versenyen kívül álló Franc-Caró-féle nitrogénműtrágya gyártás szabadalma Magyarország és Ausztria területére. Ez eljárással Dalmáciában készítenek nitrogén műtrágyát a vizierő felhasználásával eddig, amely műtrágya az Oberschlesische Kokswerke útján kerül forgalomba, mely központi eladási iroda mindjárt nagyra nőne, mihelyt Erdélyből tetszés szerinti mennyiségű árut kapna forgalmazásra.

A földgáz szindikátus többi tagjairól egyelőre nincs semmi hír. Megállapíthatjuk azonban a banksoportról, hogy a míg a földgáz kutatást és becslést az állammal megfizethették, addig egyek tudtak lenni, ma azonban, amikor sűrűn akcióba kéne lépni a földgáz értékesítése ügyében, szétrebbennek. A szindikátusnak április 1-én kell megadnia a választ, hogy elvállalja-e a földgáz értékesítést, vagy sem. Már most szeretnők, ha a kormány megnyugtatna minket erdélyieket, hogy a nyilatkozatra kitűzött határidőt másodszer nem fogja kitolni és ez év második negyedében véglegesen dönt az értékesítés ügyében s nem fogja tovább engedni, hogy a kihasználás ideje meddő vilákkal és torzsalkodásokkal még jobban kitolassék.

A budapesti tőzsde most ünnepelte fennállásának féléves jubileumát. Jelentős eseménye ez a magyar közgazdasági életnek, ámde sajnos ennek a megtörtént dolognak nem mindenki tulajdonít nagy jelentőséget. Ennek pedig más

Szuperfoszfát, Thomassalak, chilisalétrom stb. műtrágya-féléket
a legelőnyösebben és legmegbízhatóbban a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám
szerezhetünk be.

oka nincs, minthogy a budapesti tőzsde rendkívül nagy hivatása mellett ötven év leforgása alatt nem tudott azzá fejlődni, aminek lennie kellene. Nem az intézményben magában van hiba, hiszen maga az intézmény egy ország gazdasági életében nélkülözhetetlen. A hiba ott van, hogy a tőzsdét, amint ezt a most lezajlott ünnepségek egyik szónoka elnevezte — »az üzleti életnek e templomát« — inkább vámosok és publikánusok tartják megszállva, mintsem azok, akik leginkább hivatottak a templomi szertartások vezetésére. A tőzsde maga, mint intézmény erről nem tehet. A gazdasági életnek ez az igazán tekintélyes faktora a mindenkori miniszterek szeszélyétől függ. A tőzsde ma csupa rendeleteken alapuló intézmény.

A magyar gazdatársadalom régóta sürgeti, hogy a tőzsdének, mint intézménynek a nemzet törvényhozása rakja le az alapjait. Sürgeti egyrészt azért, mert így a tőzsdén szóhoz juthatna a gazdasági életnek legfőbb tényezője, a magyar mezőgazdaság is. A magyar mezőgazdaság a mostani jubileum alkalmával is, csak mint meghívott vendég szerepelt. Gazdaember a budapesti tőzsde falain belül nem tényező, holott nyilvánvaló, hogy Magyarországon legtöbb eladni valója a gazdáknak van. A tőzsdén vannak buza, rozs, zab és kukorica bázisok. A buza, rozs, zab és kukorica árát ők szabják meg az országban. Itt a legfőbb ideje tehát annak, hogy a tőzsde vezetőségéből kirekesszék a spekulációt, a mindenáron való meggazdagodás szellemét. Nekünk gazdáknak a jubiláló budapesti tőzsdéhez intézett jó kívánságok mellett ki kell fejezni azt a külön óhajlásunkat is, hogy a tőzsdén évente ne adjanak el tízszer annyi búzát s egyéb más mezőgazdasági terméket, mint amennyit a magyar szántóföld produkálni tud. Mig ezt el nem érjük addig a tőzsde a mi szemünkben nem lesz szive lelke az ország kereskedelmi életének, hanem csupán a kétségbeesett és erőszakolt meggazdagodási vágyaknak tápláló forrása.

Mult számunkban megütközéssel tárgyaltuk a »Gazdasági Lapok«-nak a balkáni szerződésekről írott közleményét, a melyről a »Köztelek« és »Gazdaszövevény« is a meglepetés hangján írtak. A Gazdasági Lapok legutóbbi száma Szemle rovatában foglalkozik a kérdéssel és azt írja, hogy félreértések történtek, mivel a merkantilisták felé a legkevésbé sem óhajlunk huzni és mint írja szó szerinti:

»Legfőbb optimizmust birunk a cikkből kiolvasni, mely azonban annyi pesszimizmus után, mely a kérdésekhez fűződik, nem kelthet disszonanciát, különösen azért nem, mert annak a rugóját mezőgazdaságunk fölényébe vetett bizalom és a belső-külső szükségletek várható rohamos emelkedése képezte.«

»Disszonanciát« éppen a pesszimiztikus hangulat közepette olvasott optimista hang kellett, mert a mezőgazdaság fölényébe vetett bizalmunk csak akkor lehetne rendíthetetlenül szilárd, ha a tőkepénzes merkantilistákkal szemben nem kellene — különösen az utóbbi évek folyamán ugyszólván állandóan — hadilábon állanunk. A két év óta csak selymődő mezőgazdaság ellen azonban egyre megújulnak a támadások különböző oldalokról, úgy, hogy a mezőgazdasági ügyek előbbre vitele érdekében végzendő munkálatok helyett a gazdatársadalmi érdekképviseleti szervek munkája jóformán az önvédelmi harcból áll ország-szerte, sőt külön szervezetet hozott létre a gazdatársadalom a vámpolitika mezéjén a merkantilistákkal folytatott küzdelem megvívására, mely minden rendelkezésre álló eszközt felhasznál a mezőgazdasági érdekek diadalra juttatása érdekében.

A P. H.-nak ama gyanuját, hogy a lapot kormánykiküldött irányítaná, erélyesen visszautasítja a G. L. Szeretnők remélni ezek után, hogy a Gazdasági Lapok megmarad a régi pesszimizista vámpolitikai álláspontján. —k—t.

Az állattenyésztő egyesületekről.

Irtta:

Br. Kemény József.

IV.

A legelő kérdéssel egyenlő fontosságú az istállóban való takarmányozás kérdése. Tudjuk mindnyájan, hogy a kiscsorda kénytelen tehenét igazni is, legeltetésre kevés idő jut s ilyenformán használt állatnál tulajdonképpen a legeltetés nincs is helyén. Eleget mozog az a szegény állat, azt a pár óra pihenését lehetőleg meg kell édesíteni, még abban az esetben is, ha prima primisszima legelő állana rendelkezésre.

Az igazás befolyásáról a tejelválasztásra, kimerítő és érdekes kísérleteket végzett a hallei egyetem mezőgazdasági kísérleti állomásán dr. Joseph Dolgich, ezen kísérletek rövid kivonatát alábbiakban közlöm:

1. A tehenek igásmunka végzésénél, a munkaidő és a munka nagysága nem gyakorol egyforma befolyást, amennyiben bizonyos határokon belül a vonó-

erő fokozása, egész másképpen hat mint a munkaidő fokozása.

2. A munkaidő fokozása hamarabb hat apasztólag a tejelválasztásra, mint a vonóerő fokozása, sőt ezen utóbbi bizonyos határokon belül kedvező befolyást gyakorol.

3. Teljes nyugalom apasztólag hat, mivel hiányzik a munka izgató hatása.

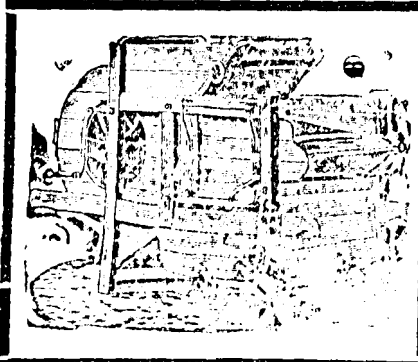
4. Közepes terhelésnél, a munka tejfokozó hatása szembeötlik, s az egész organizmusra kedvezőleg hat. A terhelés fokozásánál kivált a tej legértékesebb alkotórésze fogy t. i. a zsir. Érdekes, hogy a terhelés optimuma, melynél az a tejelválasztásra legelőnyösebben hat 53.5 kg. vonóerőnél jelentkezett és még érdekesebb, hogy ezen pont nincs messze azon ponttól, amikor a tehen egyáltalában már nem tudott csendesen, egyformán huzni, ez 60.5 kg. állt be. (Megjegyzem, hogy ezen kísérleteknél a tehenek járgányban dolgoztak.)

5. Tulerőtetésnél nemcsak rohamoapad a tejmenyisége, hanem a tej összetétele is változik. (A vajzsir kellemetlen ízt kap, a kazein nem alszik meg, a zsirtartalom erősen esik.)

A munka idejére nézve dr. Dolgich könnyű munkának minősíti a 2×2 órás munkát. 2×3 óráit közepesnek, 2×4 óráit pedig már erőltetettnek, azon felülit tulerőtelt munkának találta.

Természetesen ezen adatok jól takarmányozott nyugati marhára vonatkoznak. Valószínű, sőt biztos, hogy ugy a munka nagysága, mint ideje az erdélyi fehér marhánál jóval nagyobb. De hogy a nálunk divó takarmányozás és követelt munka, egyrészt legtöbb esetben a minimum, másrészt a maximum, az kétséget nem szenved. Itt van a takarmányozási rend, ita-tás stb. stb. mind olyan dolgok, amelyek igen fontosak, de a legtöbb helyt figyelembe nem vétetnek, ime néhány igen érdekes példa, melyek mutatják, hogy igen kis behatásokra a tejelő tehen menyire reagál. Schwarz vajmester, a »Deutsche landwirtschaftliche Genossenschafts-presse«-ben közli. Pommerania egy nagyobb parasztfirtokán egy este az ajtót nem tették rendesen be, éjjel a szél az ajtót kinyitotta, az istálló kihűlt, másnapi zsirvizsgálatnál 1%-kal ment vissza a tej zsirtartalma. Egy más esetben egy macska rekedt az istállóban és a takarmány ládába került, ott egész éjjel zakatolt s annyira izgatta a teheneket, hogy a tejszirvizsgálatnál lényeges, majdnem 1%-os esés volt konstátálható. S hány ilyen kis lényegtelennek látszó dolgot hozhatnánk még fel. Az egylet egyik legszebb feladatai közé tartozik előadásokat tartani s megtanítani ezt kiscsordáinknak. De térjünk vissza a takarmányozásra.

A magyar marha elsőrendű érdemei közé igénytelenségét szokás tenni s ezen szokásból kifolyólag igen sok gazda belenyugszik abba, hogy ha igénytelen, akkor telegen szalmán és körén s hány gazdaság van, hol ezt pontosan kereszül is viszik; szó sincs róla, megél szegény állat így is, de milyen más lenne, ha lévszázado-



Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32

kon át nem a koplalásban gyakoroltuk volna.

Nem lehet célom a tenyészállatok, tejelő állatok, növendék állatok takarmányozására kémiai és phisiologiai alapon kitérni, csakis néhány olyan sarkalatos hibára kívánok rámutatni, amelyek az állatok életszükségleteinek nem tudására vezethetők vissza s gyakran bizony nem törődömségre. A tudományosan képzett gazda fenntartó és termelő takarmányokról beszél, hány praktikus gazda mosolyog ezen s laboratoriumi tudományok tartja és megveti. Pedig éppen ezen tudomány alapelveit, éppen a praxis állapította meg és szentesítette.

Az állati szervezet belseje egy perpetuum mobile, amelyben se nyáron, se télen, se nappal, se éjjel nyugalom nincs. Egyetlen egyszer áll be nyugalom, s ez az állat halálakor következik be, de akkor már nem állattal, hanem egy többé-kevésbé használható hústömeggel van dolgunk. Amíg az állat él, belsejében állandó anyagcsere történik, melynek következménye anyagvesztés vagy anyagkiválasztás. Minden mozgás — még a legkisebb is — anyagfelhasználással jár, az alvó, a pihenő állat is anyagot használ fel. Ezen felhasználáshoz járul még az emésztés, izzadás, kipárlás, elhasznált testrészek pótlására szőr, köröm stb. felhasznált anyagok és végül az állati meleg előállítására felhasznált anyagok. Mindezeket a takarmánnyal kell pótolni az e célokra felhasznált takarmányt *fenntartó takarmánynak* hívjuk, mivel ez az állati élet fenntartására szolgál. Az ezen takarmányon felül elhasznált takarmány, az, amely állati termékeké lesz, amely produktál s ezt nevezzük *termelő takarmánynak*. Természetesen ezen kétféle takarmány határvonalát szorosan megvonni nem lehet. Még a koplaló tehen is fog tejet adni annyit, amennyit, de saját testét használja fel; könnyebb lesz. Az iga vonó állat is fog szántani, de lefogy, fáradt lesz s csakhamar bekövetkezik a barázdában ruddal való emelés korszaka, sőt még koplalás mellett is nő a növendék állat de ebben sok köszönet nincs. A gazdasági praxis azt mutatja, hogy csak is gazdaságosan, jól táplált állat nyújt tényleges hasznót, az állati szervezet elég önző arra, hogy elsősorban saját szükségletét fedezze s csak az ezen felül nyújtottból juttat a gazdának is, hus, tej stb. képében.

Miután tehát csak a fenntartó takarmányon túl kezdődik a termelés, természetes, hogy ha az állatból hasznót akarunk kapni, termelő takarmányon kell azt tartanunk. Tegyük fel, hogy 10 drb. tehenünk van, de csak annyi takarmányunk, hogy fenntartó takarmányt adhatunk nekik, úgy fognak ugyan tejelni, de testök rovására, haszon tehát nincs, ha most azonban két darabot eladunk, a megmaradt állatoknak termelő takarmányt adhatunk a tejelés azonnal nő és a takarmány valódi hasznót fog nyújtani. A praxisban a fenntartó takarmányozás ritkán fordul elő, tulajdonképpen csak is iga állatoknál, ha azok jó husban vonulnak téli pihenőre s ha ezen pihenés alatt tőlük se iga munkát, se súlygyara-

pitást nem kívánunk. Ha tehát az a kérdés fordul elő, hogy bizonyos meglevő takarmányon sok állatot fenntartó takarmányon, tehát rosszul, tartunk vagy kevés állatot jól, úgy csak is egy válasz lehet, t. i. keveset de, jól, vagy takarmányt-venni. Hogy mely eljárás helyesebb ez a helyi viszonyoktól, na meg a nervus rerum-tól függ. Ne feledje az állattenyésztő gazda soha, hogy az állattenvelésnél, azt a régi tudomány és tapasztalat által szentesített igazságot, hogy az első évben rejlik a növendék jövője; a mi elmúlt az elmúlt és soha többé nem pótolható. Az első évben ugyan az állat még kinöve nincsen, de az első évben kell az alapot lefektetni. Aki állattenyésztéssel foglalkozik az tudja, hogy ha bár nem gyakran, de némelykor kényszervágás is fordul elő, állatokat kell kimustrálni, ez esetekben is a jól táplált állat előnyben van.

A hogy a háboruhoz pénz kell, úgy az állattenyésztéshez, hogy az hasznót hozó legyen, takarmány kell. S fájdalom, éppen ez az erdélyi gazdák, kivált kisgazdák legfőbb hibája, nem tudunk takarmányozni, rendszerint keveset nyújtunk és igen sokat követelünk.

Vannak olyan tenyésztők is, habár kis számban, kik tulságos bőségesen takarmányoznak. Mit ér az elrugottan álló tehen, amely kövér, ha nem szándékunk mérsárolni adni; mit ér a kövér ökr, amely lustán fog neki a tavaszi munkának s felgyűjtött háját csakhamar leadja? Jó állapotban legyen a gazdasági állat, de ne legyen kövér. Nemesak tulságos takarmányozással predálhatunk; predál a gazda akkor is, ha a takarmányok összeállítása hibás, mert nemesak a takarmány összetételét kell szem előtt tartani, de annak jóságát és hatékonyságát is. Legkönnyebben áll be a takarmánypredálás bő répatermő években, mivel ilyenkor bőven szokás a répat etetni. Már pedig a répa tudvalevőleg nitrogéntartalmu anyagokban szegény, ha most nitrogénben gazdag tápanyagokban kevés van jelen, úgy az előbbieket az állat nem emésztheti meg, kihasználatlanul mennek át rajta és vesznek el. Minél több répat etetünk, annál több ugynevezett erőtakarmányt is kell etetnünk. Ugyan így áll a dolog ha ellenkezőleg túl sok nitrogénben gazdag takarmányt etetünk pl. fiatal herét, ezt sem tudja az állati kihasználni, emésztetlenül távoznak, gyenge vigasz az, hogy az így felhasználatlanul gasz az, hogy az így felhasználatlanul eltávozott anyagok a trágyát gazdagítják, a fehérje mint ammoniák kerül a trágyadombra s itt bizony jó részt elillan s a drágább tápanyag csak is orrot és szemet bántó gázzá lesz. A fiatal herét nitrogénszegény takarmányokkal (gyenge széna, szalma, polyva) keverve kell etetni s így kell a téli takarmányozásról a nyári takarmányozásra az állatot előkészíteni. Minden átmenet legalább két hétig tartson, ha nem akarunk veszteséget szenvedni. Kedvelt és olcsó takarmány a csalamádé, de nitrogénben szegény, tisztán etetve az állati szervezet hamarosan reagál rá, a tej fogy és zsirszegény lesz, az iga állat gyengül. A csalamádé is tehát

keverendő nitrogén tartalmu takarmánnyal, fiatal herével, borsóval; azért oly kitünő takarmány a borsos csalamádé.

Ha már beszéltem erőtakarmányról, itt is egy igen gyakran elkövetett hibára legyen szabad a figyelmet felhívni. Az erőtakarmányt *szárazon kell etetni*, legfeljebb gyöngén nedvesíteni, hogy az állat alaposan legyen kénytelen azt megrágni és benyálazni, »gut gekant ist halb verdaut« mondja a német közmondás. Minden ital a szarvasmarhánál a harmadik gyomorba megy, így sem alaposan megrágyva, sem alaposan benyálazva nem lesz, az első két gyomor emésztő nedvei nem hatnak rá és nem lesz tökéletesen kihasználva, már pedig minden tökéletlenül kihasznált takarmány veszteséget jelent.

A milyen hiba növendék állatnál a koplaltatás, éppen olyan hiba a túl etetés is. A növendék üszőt ha túl etetik, úgy a tejmirigyek elzsírosodnak, amely elzsírosodás többé vissza nem fejlődik, még koplaló korával sem és előáll a husos tőgy. Husos tőgyű tehenek meg mindig rossz tejelők. Ezenkívül a túlkövéren nevelt üsző nem fogamzik s ha lesz, rendesen rossz borja lesz.

A hizlalásnál gyakori hiba az, hogy tulsokáig tart s igen hamar kezdik az erős etetést, erősen etetni akkor szabad, ha az állat már kellőleg meggömbölyödött, de akkor lehető rövid idő alatt ki kell hizlalni az állatot. Hiszen ha négy hónapig hizlalok úgy négy hónapig kell fenntartó takarmányt adjak, ha háromig hizlalok úgy csak három hónapig s miután mint már említettem, a fenntartó takarmány csak az élet fenntartására való, de direkt hasznót nem hajt, úgy egy hónapig ok nélkül etettem az állatot. Ha három ökröt négy hónapig hizlalok, annyi fenntartó takarmányra van szükségem, mintha négy ökröt három hónapig hizlalnék; erőteljes takarmányozás mellett tehát a fenntartó takarmány egy negyedét megsporoltam.

Rengeteg hiba történik a tenyészbikák takarmányozásánál és tartásánál nem csak magánosoknál, de sokkal nagyobb mértékben a községi bikáknál.

A bika rendszerint a tehenekkel áll együtt, ugyanazt a takarmányt kapja, azt termelés által kihasználni nem tudja s ennek folytán el kezd hizni. Ennek természetes következménye hogy idő előtt lusta, kövér lesz s ki kell mustrálni, áll ez a magyar bikákra is. De miután ezek természetből elevelenbhek, az ellustulás nem áll oly hamar be mint a sokkal lustább vérmérsékletű nyugoti bikáknál. Miután rendszerint a bika értékes állat, elhizva még a legértékesebb bika is csak husértéket képvisel, a tenyészbikát jól, de mértékletesen kell takarmányozni, hibás neki ellágyító takarmányokat adni, a tenyészbikának elsősorban zab való, e mellé kevés répa s jó széna. Hiba az a szokás is, hogy a bikát az istálló szegletébe helyezik el, a bika az ajtó mellé való, hogy szokjon az idegen emberekhez, itt a járókelők szólnak hozzá, megsimogatják s ennek következtében jámbor, kezes marad. Kellő mozgás okvetlen szükséges, külföldi tenyésztők mérsékeltlen

Lognagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyirók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.



Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyneműt szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül
főraktára.

igázzák, sőt lovagolják a bikát; ezzel szemben hány máskülönben jó bikát láttam, mely hét száma nem jön ki a szabad levegőre s mikor kijön köteleessége teljesítésére akkor csigán eresztik ki, mint egy vadállatot. Oly természetes oly egyszerű dolgok ezek, hogy bámulatos mily kevés gazda vesz erről tudomást.

A takarmány összeállításának egyedüli módja az adagoknak papíron való kiszámítása. Hány praktikus gazda nevel ezen és használhatatlan tudományok és időrablásnak minősíti az ilyen számításokat. Az ilyen gazdát elítélni nem, csak sajnálni lehet. A theoretikus takarmánykiszámítások azon tudományágak közé valók, amelyekben a theoria és praxis szorosán egymáshoz simul és teljesen fedik egymást. Németországban évek óta tartanak kurzusokat idősebb gazdák részére a takarmányozástanból s ezeken idős kiscgazdák is tömegesen vesznek részt hihetetlen takarmányozási nézetek bukantak felszínre ezen előadások folyamán tartott megbeszéléseken, melyekből kitűnik, hogy egyrészt gya'ázatos rosszul, másrészt pazarolva etettek s hogy a német kiscgazdák mennyire hasznát látják ezeknek az előadásoknak, mutatja azon tény, hogy abból a községből, ahonnan az első kurzuson alig volt 2-3 kiscgazda, a másik kurzuson már tömegesen vettek részt. Valljon nem lehetne-e ezt a jó szokást nálunk is meghonosítani éppen az E. J. M. Sz. T. Egyesület révén? Nem lehet feladatam ezen cikk keretében takarmányozástani irni, magyarban is igen jó könyvek állnak ma már a gazdaközönség rendelkezésére. Csak egy pontra kívánok kitérni, amely pont hosszas praxis által is szentesítve van, de amely pont a legtöbb takarmányozástanban nem lesz kellőleg méltatva. Ez a takarmányok kiválasztása bizonyos gazdasági célokra.

Egyes takarmánynemek sajátosága, hogy bizonyos termelési irányra kiválólag hatnak, míg más irányban kevésbé jó eredményt eredményeznek. A takarmányok azon sajátosságainak figyelmen kívül hagyása igen megdrágíthatja a takarmányozást.

Az állatok gazdasági kihasználása négy irányu és pedig 1. Tejtermelés. 2. Hústermelés. 3. Zsírtermelés. 4. Erőtermelés. Ha most bármely termelési irányt, nem a megfelelő takarmányok etetésével igyekszünk elérni, ugy a remélt eredmény kimarad és bizonyos körülmények között éppen ellenkező eredményeket érünk el. Annnyira megnehezült az idők járása lettünk, hogy ma már ilyen dolgokra is igen ajánlatos figyelemmel lenni.

1. *Tejelőtakarmányok:* Jó réti és here széna, zöldhere, lucerna, seradella; kis adagokban krumpli, répa, buza, korpa; len, földi dió, gyapotmag, pálmamag, kokuszpogácsa (a két utóbbi hat leginkább a tej zsírtartalmának növekedésére) árpacsíra, sörtreber, zab. A lápszegény számafélékből a jó zabszalma a legmegfelelőbb és a jómóddal erjesztett kóré. Zabszalma nagy mennyiségben etetve lágygyá, fehérré, sőt keserűvé is teheti a vajat.

2. *Hizlalótakarmányok:* Minden fajta olajpogácsa és hüvelyes, krumpli főzve vagy párolva, rozskorpa, árpa, tengeri, moszlék.

3. *Növendékállatoknak.* Lenmag, rozs korpa, zab, répa, malátacsíra.

4. *Igázállatoknak.* Zab, hüvelyesek, rozs, árpa, repcepogácsa.

Természetes, hogy ez nem azt teszi, hogy mondják, a hizlaló takarmányok ne hatnának jól a tejelválasztásra is, és vice versa, hanem egy egyszerűen azt jelenti, hogy a jelzett takarmányok a szintén jelzett irányba hatnak legtökéletesebben s lesznek legjobban kihasználva s ennek következtében a jelzett irányban a legolesőbbak, a mi pedig a fő dolog.

Még ha siker is koronázná ezt a vágyat, hogy a gazdák több figyelmet fordítsanak a takarmányozástanra, sok idő fog elmúlni, míg ez vérébe megy át a gazda közönségnek s minden gazda legálább nagyjából csinál takarmányozási kiszámítást; addig is legyen szabad utalnom egy »házi« eljárásra. Tegyük fel, úgy érzi egy gazda (mivel nem csinál takarmány kiszámítást, hát csak érzésre megy a dolog), hogy teheneinek fél kgr. olajpogácsa hasznára volna és kifizetődne. Megméri a tehén tejelését az olajpogácsa adagolása előtt s elkezdli etetni feletés után ismét megméri a tejet. A tejmérése nem történhetik pár nap múlva. Az előbbi takarmány még feldolgozva nincsen, egy része az asszimilált anyagoknak még a vérkeringésben van; a takarmány pótlás hatása tehát nem jelentkezhetik azonnal. Ilyen próbáknál figyelemmel kell lenni arra is, hogy a tehének normális kondícióban legyenek. Sovány tehén ezen pótlást először teste kiigazítására szánja és csak azután termelésre. Nem szabad tehát elsietni a dolgot. A végső összegezés igen egyszerű. Ha a pótlásra használt takarmány ára fedezve van a tejtöbbletben, ugy helyesen etettem; a tehén a takarmányt értékesítette.

A sokak által megvetett tudomány, a hizlalásnál pénztárunkra igen kellemes felfedezést tett újabb időben. Tudniillik, kísütötte, hogy teljesen kinőtt állatok hizlalásánál teljesen felesleges a drága pótlakarmányok nagymértékbeni etetése, melyeket eddig föltétlenül szükségesnek tartottak. Olvastam teljesen hiteles adatokat arra nézve, hogy hizlalásnál 100 kiló élő sulyra 1 kgr. erdőtakarmányt adagoltak, 1000 kgr. élősulyra tehát 10 kgr. Ez bizony drága hizlalás! A fiziologusok kitanították arra, hogy teljesen kinőtt állatoknál a tulajdonképpeni új húskepződésről a hizlalásnál szó sincsen. A hús egyes izom rost kötegekből áll, ezek felnőtt állatoknál hosszába nem nőnek többé, csakis szélességben. De ez sem történik új húskepzés által. A sovány állat izomrostkötegei mintegy össze vannak száradva, a hizlalás következtében megtehetnek egy folyadékkal, melyet hasnedvnek nevezhetünk. Ezen hasnedv adja az összeszáradt izomrostoknak a hizlalásnál a teltséget. A hasnedvben nitrogén nincs, ebből következtetik, hogy a hizlaló takarmány nem kell nitrogéndus legyen s ezt a praxis is fényesen igazolta. A hizlalásnál tehát a drága erőtakarmányokkal takarékoskodhatunk és pedig circa 25-30 százalékot.

Amig régebben azt tartották, hogy a nitrogén tartalma és nitrogénmentes anyagok 1:1-1:5 arányban szükségesek, addig ma azt tartják, hogy 1:8-1:10 is

elegendő. Ezzel szemben természetesen a takarmányozás jóval olcsóbb. Ismétlem, hogy ez csakis teljesen kinőtt állatokra vonatkozik. Ezekből láttuk, hogy igenis lehet kellő tudással *olesón és jól*, de nemtudással *drágán és rosszul* takarmányozni.

Tudva azt, hogy nálunk a gazdaközönség ma még irtózik az ilyenfajta számításoktól, ugy felhívom figyelmét arra, hogy az E. J. M. Sz. T. Egyesület titkári hivatala szívesen dolgoz ki tagjai részére takarmányozási recepteket, ha a kellő adatok rendelkezésére lesznek bocsátva; ez is egy okkal több, hogy a gazdaközönség sorakozzék az egyesület zászlója körül.

Gazdaközönségünk, fájdalom, bizonyos letargiában szenved, a sok rossz év elvette kedvét, óriási károkat szenvedett, de éppen, mert szenvedte a nagy károkat, nem volna férfias dolog lehorgasztott fővel kétségbeesetten várni a jövőt, egyesüljünk s vállalva dolgozzunk azon, hogy a meglévő jó anyagunkat kitenyesszük annál inkább, mert ehhez még pénz sem kell, csak jóakarát és kitartás és akkor megvagyok győződve, hogy mikor Egyesületünk üli 17-ik évét, mi is oly szép eredményekre fogunk rámutatni, mint Ujhelyi.

(Vége.)

A gazda felelőssége a tejhamisításoknál.

Irta: Péterffy Tamás.

Tejet szállító gazdáink sorsa teljesen kétségbeesítő lett az utóbbi időben és a tejhamisításokért ártatlanul felelősségre vont, becsületükben megtámadott gazdák panaszaik már nyilvánosság elé, a szaklapok hasábjaira kerültek. A szomorú állapotokat feltáró cikkekből itt idézek szösz szerint néhány sort:

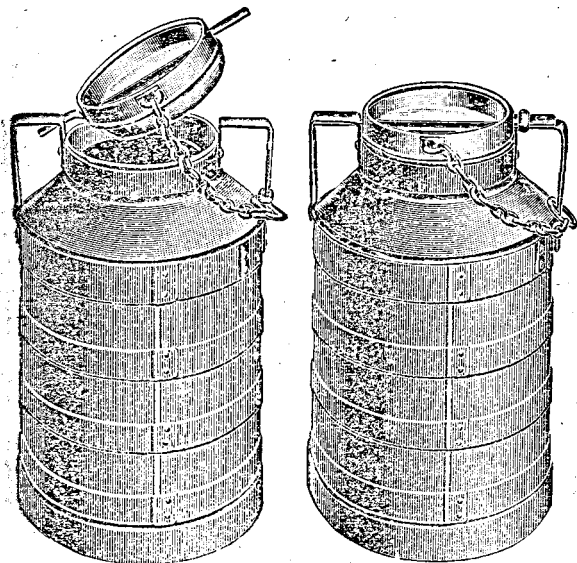
»Nem türhető tovább, hogy a magyar gazda ezer baja mellett még fővárosi tejhamisítók bünciért is lakoljon. Lehetetlenné kell tenni, hogy mások vétkeért a gazda vagyonával és becsületével szavatoljon. Maga a tejhamisítási ügyben eljáró hatósági közeg előtt sem titok, hogy a tejtermelő gazda többnyire ártatlan a terhére rótt vétségben, de azért mégis őt kell érje a büntetés, mert a valódi tettesek olyan ügyesen tudják a plombával való manipulációval a gyanút magukról elhárítani, hogy lehetetlen őket felelősségre vonni.« (Köztelek 1913-2608 oldal.)

»A gazdaságok a tejet plombájukkal zárják el és a plombák látszólagos sértetlenségéből a hatóságok feltétlen bizonyosnak veszik, hogy a tej a plombázás előtt hamisított meg. A tej a gazdaságból általában hibátlanul megy el. De hát akkor mi az oka a panaszoknak? Az, hogy olyan plomba és olyan kanna nincs, melyhez emberi ügyesség és emberi galádság hozzányulni ne tudna. És Wertheim-kasszában nem lehet tejet szállítani.« (Köztelek 1913-2739. oldal.)

Ime a becsületükben megsértett, lealázott magyar tejtermelő gazdák igaz panasza, akik nyilvánosságra hozták a meggyaláztatásukat, de hol vannak azok a több százra menők, akik szegyenpirral

KÖTSZER — MENTŐSZEKRENYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a
„RÓZSA” DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZER-
TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM
Gyógynövény beváltó állomás!

— elhallgatnak tehetetlenségükben. Ezekre gondoltam, amikor a »Lutter-féle gombzárós tejeskanna« ismertetését elvállaltam. A legutóbbi országos jellegű köztelevíziós előadásokon 1913. dec. 6-án Ujhelyi Imre a magyar tejgazdaság apostola, a magyaróvári gazd. akadémia érdemes igazgatója személyesen is felhívta gazdátársaim figyelmét a Lutter-féle biztonsági tejeskannákra és bemutatott mindjárti kétől a hallgatóságnak. Ez egy mentő eszköz a tejhamisításokért zaklatott gazdák kezébe, melynek rövid leírását és képét is bemutatom.



Nyitva. Zárva.
A Lutter-féle gombzárós tejeskanna

Minden jó találmány csak egyszerű lehet. Tessék a két képre tekinteni és alig szükséges további magyarázat. A tejes edényre a látható módon rászorítjuk a fedőt. A fedőtől kiálló részt egy acél fedőt. A fedőtől kiálló részt egy acélgyűrű ráhúzása által lefoglaljuk. Most a gyűrű közvetlen közelébe eső lyukba bele helyezzük a zárógomb rudacsáját. Ez a rudacska áthatol a fedőtől kiálló rész és a kanna fülében levő lyukon. Alól a gomb rudacsáját a záró rész lyukába illesztve egyszerű kéznyomással össze erősítjük. Ez a gomb a legértékesebb a szerkezeten. Ismerjük, hiszen két fillérjével árulják uton-útfélen, mint varrás nélkül alkalmazható nadrággombot. Ezt az acéllemezből készült gombot az összecusukás után le lehet pattantani, de többé visszahelyezni nem képes senki, mint a plombát, mert megsemmisül.

A Lutter-féle gombzárós tejeskanna teljes egészében magyar gyártmány. Scholtz C. A. világhírű lóvakaró és fémárugyára készíti Mateoczon. (Szepesm.) Az itt képen is bemutatott tejeskannák régi alakú tejeskannák, átalakítva gombzárós szerkezetre. Az új tejeskannák teljesen egy darabból, abroncs nélkül és a réginél jóval vastagabb és tartósabb anyagból készülnek. Ezért az új kannák bár vastagabbak, mégsem nehezebbek, mert a sok abroncs elesik a súlyból. A régi kannák átalakításait gombzárós szerkezetre Budapesten is végzik. A szerkezet a gombok igen olcsók, úgy, hogy ez a tejgazdaságok üzemét alig terheli meg. Bővebb felvilágosítással Lutter Béla szolgál Budapest, I. Fehérvári-ut 16/b.

Mindenesetre ajánlatos a gazdák közös érdekeinek szempontjából is, hogy

ezt az eszközt, melyről az említett Ujhelyi Imre igazgatón kívül Koerfer István dr. és Frigyes főherceg a magyaróvári uradalmából Mayer igazgató is elismerőleg nyilatkoztak, hogy a gyakorlatban vevők tapasztalatuk szerint mielőbb ismertessék a tejhamisítások gyanúja miatt ártatlanul szorongatott gazdátársaikkal.

A törpe gyümölcsfa.

Irta:
Csérer Gyula.

Minél jobban előtérbe lép a gyümölcstermelésnek fontossága, annál inkább van rá szükség keresni azon módokat és eszközöket, amelyek segítségével fokozatosan emelhető lenne úgy mennyiség, mint minőség tekintetében a gyümölcstermelés hozama.

Ma, amikor a gyümölcstermelés közgazdasági szempontból hazánkban is egy bizonyos szerepkört tölt be, nem lehet közömbös az, hogy a jelenlegi állapot elég biztató-e a jövőre nézve is?

A gondolkodó, a számító s gyakorlati gyümölcstermelő mezőgazda is tudja igen jól, hogy ezen a téren is haladni kell a korról, alkalmazkodni kell az adott viszonyokhoz s megállás nélkül törekedni kell a tökéletesség célja felé, annál is inkább, mert csak így lehet a jövedelmezőség tekintetében az óhajtott célt elérni.

Nincs itt e helyen terünk s nincs is szándékunk a hazai gyümölcstermelésnek régi múltját tárgyalni, csak a közel harminc éves multra visszatekintve látjuk, hogy eme rövid idő alatt hazai gyümölcstermelésünk gyökeres s előnyös változáson ment keresztül.

Azonban téves volna azt hinni, hogy a hazai gyümölcstermelés mai állapotánál, fokánál meg lehet állni, sőt, ellenkezőleg; amint a mezőgazdaság más ágazatainál napról-napra tapasztalhatjuk, hogy milyen átalakulások vannak folyamatban azonképpen a gyümölcstermelésnél is kívánatos, hogy az illető faktorok irányítása mellett tovább fejlesztessék, az ósdi felfogás kiküszöböltesse, hibák, bajok kiküszöböltesse s orvosoltassanak.

És amint látjuk azt, hogy a mezőgazdaság más ágazatainál mint válnak be az újabb termelési irányzatok, azonképpen a gyümölcstermelésnél is el lehet fogadni azon gyakorlati alapokat, amelyek a jövedelmezőség fokozásának az kiindulási pontját képezik.

Régi s bizony még mindig erősen meggyökeresedett hit az, hogy csakis a magastörzsű gyümölcsfa termi a jó és sok gyümölcsöt, pedig hát ennek az ellenkezője is be van már bizonyítva, hogy t. i., a törpe, az alacsonytörzsű, a bokor gyümölcsfa is meghozza ugyanugy, de igen sokszor még jobban a termést s így jö-

vedelmezőség tekintetében felülte áll a magastörzsű gyümölcsfának. A magastörzsű gyümölcsfának ültetése utak mentén, legelőkön stb. indokolt, mert ott alacsony, törpe fa el nem fér, akadályt képez; de kertekben, főleg gyümölcsösbe, szóval: olyan helyeken, ahol jövedelmezőség szempontjából termelik a gyümölcsöt, előnyösebb, célirányosabb a törpe fa ültetése.

Ma, amikor a gyümölcsfának annyi sok baja s ellensége van, indokolt az alacsony, a törpefa alak, mert a védelmi eljárásokat, továbbá a szükséges tisztogatásokat és metszéseket határozottabban tökéletesebben lehet végrehajtani.

A törpefa hamarabb fordul termőre, rendszeres metszés által nagyobb termőképességre serkenhető, kevesebb helyet igényel, gyümölcseit a szélvihar sem károsítja olyannyira, mint a magastörzsűét s a tapasztalás azt is bizonyítja, hogy a törpefán termelt gyümölcs tökéletesebb, formásabb, egészségesebb ami az értékesítés szempontjából igen fontos körülmény.

Egy-két kivétellen minden gyümölcsfát lehet törpére nevelni s az az aggodalom, hogy a törpefa metszése nagyon körülményes, nem állhat meg egészen; hiszen például: a szőlő művelése harminc évvel ezelőtt más volt mint ma és mégis ma már é. i minden szőlőgazda az újabb művelési módot; kellő irányítás mellett a törpefa nevelésével és ápolásával is meg fog barátkozni a köznép, különösen akkor, ha látja, hogy a jövedelmezőség tekintetében előnyei vannak.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Kukorica morzsolók.** Az eddig forgalomban levő morzsolók közül a célnak legjobban azok feleltek meg, melyek a kukoricát nemcsak lemorzsolták a csuszáról, hanem tisztító szerkezetükkel meg is tisztították és egyidejűleg felvonó által a zsákba juttatták; ezen morzsolók azonban nagyobb erő igénybevételét tették szükségessé és így csak azon gazdaságok használhatták, hol a megkívánt gőz-, vagy motorerő rendelkezésre állott.

Az erdélyi gazdasági viszonyoknak egy hiányt pótló, igen célszerű új kukorica morzsolót szabadalmazott kettős D R N jegy alatt hozott forgalomba a jó hírnevű Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth budapesti gépgyár ezen morzsolót, melynek ábrája alább be is van mutatva, minden középirtokosnak érdekében áll beszerezni, sőt nagyobb birtokosoknak is kisegítő gépnek igen megfelel, amennyiben 1—2 wagon lecsépléséért nem kénytelenek gőzgépjüket vagy motorjukat üzembe állítani, mely esetleges idővesztéssel jár.

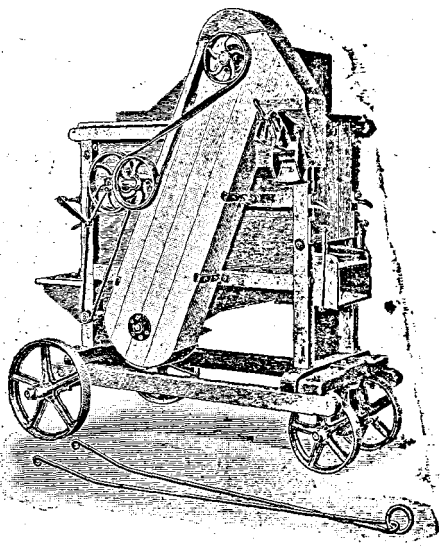
A kérdéses kukorica morzsoló, tisztító szerkezettel zsákoló és szállító készülékkel fel van szerelve, sulya 220 kilogram, napi munka teljesítménye 1—1½ wagon kukorica, meghajtásához elegendő egy egytogatú járgány vagy 1½ lóerős motor, a meghajtó tárcsa lendkerékké van kiképezve 520 mm. átmérettel, percnként 250 fordulatot kell tennie.

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.



Szabadalmazott kettős D. P. N. jegyű kukorica morzsoló.

A morzsoló készülék ugyanazon kitűnő szerkezettel bír, mint a cég által gyártott és igen kedvelt K P N jegyű morzsoló, kettős etető garatja van úgy, hogy egyszerre két cső morzsolható le.

A morzsoló készülék különösen igénybe vett részeit keményített anyagból készítik, ez által élesen maradnak és így a morzsoló mindig könnyen hajtható, állandóan tisztán fog dolgozni, a csövek a lemorzsolásnál nem sérülnek meg és nem is törnek el.

Felöntő garat nagy, alkalmas és könnyen leszerelhető, a szelelővel ellátott tisztító szerkezet a kukoricát minden gáztól megtisztítja, nagyon könnyű és üres szemek a többiek-től külön válnak, a kukorica teljesen megtisztítatik és a felvonó által a zsák függesztőhöz jut.

Ezen célszerű kukorica morzsoló a cég kolozsvári bizományi raktárában, Babos és Társai kolozsvári vasnagykereskedőnél közszemlére ki van állítva, hol az érdeklődőknek készséggel bemutatják, ugyanott raktáron vannak mindennemű talajmívelő eszközök és gazdasági gépek.

+ **A hó levegőtisztító hatása.** A Lancet című angol orvosi újság kiszámította, hogy a szerkesztőségi épületének tetejére esett hó mennyi szemetet és piszkot ragadott magával. A hó tisztátalan részében — ártalmas és ártalmatlan baktériumokon kívül — főleg koromrészecskéket, kén-savtartalmú anyagokat, amóniákat, klórt konyhasót és kátrányos anyagokat találtak. Egyebütt tett vizsgálatok alapján kiderült, hogy egy négyzetméter területre 1.2 gramm tisztátalan anyag esik. E szerint a havazás valósággal a levegő megtisztítását jelenti és különösen fontos higiénikus jelentősége van a nagyvárosokban.

+ **Birtokrészletek vízmentesítésére,** különösen alagesővezésre rendszerint oly időt használjunk fel, midőn a legsürgősebb mezői munkák szünetelnek, tehát a tél elejét, vagy a tél utóját. Természetesen előzőleg az állóvíz eredetéről kell meggyőződnünk, csak ennek alapján lehet a víz elvezetéséről gondoskodni. Az alagesővezés előmunkálatai a lejtmelezésben és az esés megállapításában állanak, és akár maga a tulajdonos akár műszaki egyén által állapíttatnak ezek meg, a legnagyobb pontossággal, kell hogy történjenek, kivált ha nagyobb kiterjedésű alagesővezésről van szó, mely utóbbi esetben tanácsos a munkálatokat szakemberrel végrehajtatni. Tekintve, hogy a birtokon rendszerint nincsenek szakszerűen kiképzett munkások, a pontos és lelkiismeretes munka kivétele drágább lenne, mintha azzal szakértő mérnököt vagy vízmestert biznánk meg, ki begyakorlott munkásokkal végezteti a teendőket. Alagesővezéssel posványos te-

rületek, melyek eddig termékellenek voltak, termővé tehetők, mintegy a természtől meghódíthatók, vízfelesleggel rendelkező földek kiszáritva jobb és több termést adnak majd ezentul. A tavasszal korábban szárazzá lett talaj korábban és jobban megmunkálható, korábban beáll rajta a vegetáció s így korábban is érik meg a termés, tehát a nagyobb forróság aszaló tüzének nem lesz kitéve p. o. buza nem lesz hőütött stb. Oly növényeket, melyeket éppen a késői kiszáradás miatt nem lehetett előbb termesztetni, az alagesővezés után bátran termelhetünk.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Allatok, állati nyerstermények és vészterjesztő tárgyak behozatala és átvitele Bulgáriából. A Bulgáriában kiűtött keleti marhavészre való tekintettel a földmívelésügyi miniszter a cs. királyi osztrák földmívelésügyi kormánnyal egyetértően rendeletet adott ki a Bulgáriából származó állatok, állati nyerstermények és vészterjesztő tárgyak behozatalára és átvitelére vonatkozóan. A rendelet szerint gyárilag mosott és zárt zsákokba csomagolt gyapjút, meszes gyapjút, főzött lószórt, meszes szőröket, meszes sörtét, olvasztott fagygyút és préselt szarulemezeket belépő állomási szabályszerű ellenőrző vizsgálat után és állategészségrendőri szempontból bizonyítvány kivánása nélkül is szabad behozni. Az egy-apatás állatokat kirakáskor szigorú állatorvosi vizsgálatnak velük alá és csak akkor engedik kirakni, ha 40 nap óta vézmentes helyről hozzák. Bulgáriának keleti marhavészről mentes kerületeiből fagyapóba csomagolva zárt ládába helyezett tojás csakis a földmívelésügyi miniszter esetről-esetre szóló előzetes külön engedelmével és az ebben meghatározandó külön feltételekkel kerülhet kizárólag nagyobb fogyasztási piacokra behozatalra. Bulgáriának keleti marhavészről mentes kerületeiből teljesen száraz juh és kecskebőrök, illetve szőrmeék, meszes bőrhulladék, lágy részekről teljesen száraz csontok, szarvak és körmök, nyers ágy- és disztoll és élvezhetetlen (denaturált) töpörtyű szintén csakis a fenti feltételek mellett hozhatók be és pedig kizárólag gyártelepeken való haladéktalan feldolgozás céljából. A miniszteri rendelet az átvitelre vonatkozóan is igen szigorú intézkedéseket tartalmaz. A behozatali illetve átviteli előzetes engedelmet 2 koronás bélyeggel ellátott kéreésre adják ki a földmívelésügyi miniszterium III. B. főosztályában.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kitüntetés.** A király a személye körüli miniszter előterjesztésére *Ferdinándy Bertalan* földmívelésügyi miniszteriumi min. osztálytanácsosnak a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a III. osztályú vaskorona-rendel adományozta.

— **Az Erdélyi Méhész Egylet közgyűlése.** Vasárnap tartotta meg az E. M. E. idej közgyűlését báró *Jósika Gábor* elnöke megnívótában rámutatott az 1913. évben méhészeti szempontból történt nevezetesebb kormányintézkedésekre társadalmi tevékenységekre, vázolja az egyesület működését, üdvözli a megjelenteket és a földmívelésügyi miniszter képviselőjében megjelent *Krenedits Ferenc* min. titkárt, a közgyűlést megnyitja. Dr. *Balázs Ferenc* főtitkár ismertette az egyesület 1913. évi működését és 1914. évi

programját. A jelentést a közgyűlés jóváhagyó tudomásul vette. Ezután *Zsögön Rucz Mihály* beterjesztette a zárszámadásokat, amelyek szerint 12,546.65 bevétellel szemben 11,976.65 K kiadás volt. *Szilágyi Márton* felolvasta a zárszámadás vizsgáló bizottság jelentését. A költség-előirányzat elfogadása után az igazgató választmányba beválasztották: *Alberl Lajos*, *Török Bálint*, *Kicsit Géza* és *Körmeny Jenő* egyleti tagokat. *Donát Aladár* indítványozta a vasutasoknak méhesaládok adományozása útján való támogatását, mit *Krenedits Ferenc* módosításával a közgyűlés elfogadott. *Kádár Elemér* indítványára kimondották, hogy a vasuti örök-részére egy Kolozsváron rendezendő méhészeti tanfolyam engedélyezése céljából felirnak a miniszteriumba. *Hirschfeld Lajos* indítványára a mézhamisításnak hivatalból való üldözése tárgyában elhatározták, hogy a társegyesületekhez és a kormányhoz megkeresést intéznek. Több indítvány letárgyalása után *Donát Aladár* a költségnyvről tartott nivós előadást és ezzel a közgyűlés véget ért. A közgyűlésen jelen voltak: Br. *Jósika Gábor*, *Krenedits Ferenc*, dr. *Zsögön Béla*, *Zsögön R. Mihály*, dr. *Balázs Ferenc*, *Tokaji László*, *Bokor Károly*, dr. *Ványolós Lajos*, *Török Bálint*, *Szilágyi Márton*, *Szőcs Ede*, *Donát Aladár*, *Stieff Ottó*, *Kremnitzkyné*, *Fröhlich Ilona*, *Kicsit Géza*. A földmívelésügyi minisztert a közgyűlés táviratilag üdvözölte.

— **Kolozsvár város és a földgáz.** A földgáz-koncessziót Kolozsvár városa hosszú idő óta, terjedelmes memorandumokban, küldöltségek, külön felterjesztések útján kéri a pénzügyminiszteriumtól eredménytelenül. Dicsőszentmárton városa szerencsésebb volt, mert oda már be is vezették a földgázat. Dr. *Biró Balázs* Kolozsvár város legutóbbi törvényhatósági bizottsági ülésén kérdést intézett *Haller Gusztáv* dr. polgármesterhez aziránt, hogyan áll a földgáz koncesszió ügye. Az interpelláció megtételére azon körülmény indította, hogy a kormány állítólag külföldi és budapesti pénzesoportokkal tárgyal az értékesítés elvállalását illetőleg és a válaszadás idejét folyó évi január hó 1-ről április hó 1-re toltta ki. *Haller Gusztáv* dr. polgármester a legközelebbi közgyűlésen fogja a választ megadni.

— **Második próbavágatás Kolozsváron.** Megemlékeztünk volt róla, hogy Kolozsvár városa két drb. szarvasmarha levágatásával sikerült próbavágatást csinált a múlt héten. E héten 2 drb. jóminőségű sertést vágtak le és annak a husát mérték ki és pedig a következő árak mellett: 1 kgr. szalona 1 korona 50 fillér, 1 kgr. háj 1 kor. 76 fillér, 1 kgr. hus 1 kor. 48 fillér, 1 kgr. aprólék 72 fillér, 1 kgr. káraj 1 kor. 76 fillér. A második próbavágatás is lényes eredménnyel járt tehát és a városi tanács sürgősen jelentést tesz erről a törvényhatósági bizottságnak s így valószínűleg a hatósági husszék felállítására már csak rövid idő kérdése. A hatósági kimérés útján az árak kb. 20—25%-kal esnek leginkább a marha husnál. A héten a városi tanács az intézőség útján a baromvásártéren vásároltat vágómarhákat és azokat fogják legközelebből próbavágásra leütni.

— **Elnökválasztás a Kertészeti Egyesületben.** A gróf *Teleki Géza* halálával megüresedett elnöki szék betöltése céljából rendkívüli közgyűlést tartott vasárnap délelőtt az Országos Magyar Kertészeti Egyesület, melyen *Esterházy Miklós* herceget elnökévé választotta. A közgyűlés megbízásából *Pecz Ármán* vezetésével küldöttség hívta meg a herceget a közgyűlésbe, ki elfogalván az elnöki széket ál-

talános figyelem és meg-megújuló. él-jenés között fejtette ki azon irányelve-ket melyeket a kertészet ügyeinek felka-rolásánál szem előtt óhajt tartani. A köz-gyűlés után bemutatták az új elnökek az egyesület vezetőembereit.

— Az O. M. G. E. növénytermesztési szakosztálya népes ülést tartott Dessewffy Aurél gróf elnöklésével a Köztelken. Az ülésen Fabricius Endre szakosztályi elő-adó jelentést tett a földművelésügyi mi-niszter leiratáról, amelyben értesíti az egyesületet a cserebogarak kötelező ir-tásáról szóló szabályrendelet tervezeté-ről, melyet a belügyminiszterrel karöltve akar életbe léptetni. Ebben az ügyben fo-lyó hó 30-án szakértekezlet lesz a föld-művelésügyi miniszteriumban, amelyre az egyesület Szilassy Zoltán titkárt orsz. kép viselőt delegálta. A szabályrendelet pénz-büntetés terhe alatt kötelez az írtásra, a melynek a végrehajtását a községi elő-ljáróság ellenőrzi. Leglényegesebb a ren-deletnek az a része, mely a kötelező ir-tásról intézkedik, melyet a vármegye al-ispánja rendelhet el a vármegyei gazda-sági egyesület véleményének meghallga-tása után. Az írtási tervezet és a bevált-ási árak megállapítását szintén a vármeg-yei gazdasági egyesület hatáskörébe utal-ja. A beváltás költségeire nézve a tervezet ugy intézkedik, hogy a vármegye első tisztviselője jogosult valamely közgazda-sági célt szolgáló alaphól erre a célra a szükséges összeget kiutalványozni előleg-képpen. Megfelelő alapok hiányában a községek által előlegezendők, a költségek s azok kötelesek a földbirtokra háruló sürgős kivetés útján fedezetről gondos-kodni. A hatósági írtás összes költségei az érdekelt községeket terhelik az írtási évben kivett földadójuk arányában. A szakosztály Koppély Géza és az előadó felszólalása után örömmel vette tudomá-sul a miniszter leiratát, s különösen meg-elégedésül szolgált, hogy a leirat a vár-megyei gazdasági egyesület hatáskörét szé-lesíti ki. Majd enesei Dorner Béla tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást a-rét, legelő és kaszáló javítás kérdéséről.

— A Kolozsvári Gazdasági Egylet ja-nuár hó 25-én tartotta meg ezévi első választmányi ülését, amelyen a miniszteri leiratok letárgyalása után, a folyamatban levő kosárfonó tanfolyam sikeréről tett jelentést Kilin György titkár.

— Legelő Déva városának. Déva vá-ros kiscgazdái már évek óta sürgetik, hogy a város bármilyen áron is szerezzen közle-gelőt. Közlegelő híján eddig azok a gaz-dák, akik marhát tartottak, kénytelenek voltak drága, istállóban való takarmá-nyozással ellátni állataikat. A városnak több birtokos följánlott most egy 111 katasztrális holdnyi területet, mely a vá-ros 37 holdas szántója mellett fekszik. Kossz Domokos polgármester megindi-totta már a tulajdonosokkal a tárgyalást.

— Kivándorlás Szolnokdobokából. Szol-nokdobokamegye közigazgatási bizottsá-gának most tartott ülésén a vármegye al-ispánja bejelentette, hogy decemberben 891 darab, az egész évben tehát 5017 ut-levelet adtak ki. Ezen adatok szerint 1913-ban 1782-vel több egyén vándorolt ki a megyéből, mint az előző esztendőben.

— Országos tenyészállatvásár Buda-pesten. Az O. M. G. E. tenyészállatvásárt rendező bizottsága Pirkner János elnök-lésével ülést tartott, amelyen Konkoly-Thege Sándor dr. titkár előterjesztése alapján elhatározták, hogy a minden év-ben rendezni szokott országos tenyészál-latvásárt és gépkijelítést a folyó évben április hónap 1-5. napjain tartják meg a Tattersallban. A bejelentési határidő február 28 s ennek megfelelően a beje-

lentő iveket a jövő hét folyamán szétkül-dik. A rendezőbizottság fentartotta ma-gának a jogot arra, hogy amennyiben a száj- és körömfájás további terjedése a vásár sikerét kockáztathatja, a vásárt a folyó év őszére elhalassza, amire néz-ve március 10-ig határozni fognak. Fog-lalkoztak ezenkívül az ülésen a Sopron-megyei Gazdasági Egyesület átiratával, a mely a tejelőképeseknek a tenyészállat-ok bírálatánál való figyelembevételére tett indítványokat és Jeszenszky Pál kir. tanácsos, Elek Ernő, Pajzs Gyula dr., Wellmann Oszkár, Pirkner János, Éber Ernő dr. felszólalása után úgy határoztak, hogy e kérdésben a bírálati szabály-zat megállapításával egyidejűleg fognak véglegesen állást foglalni. Az ülés végén Pirkner János tájékoztatta az egybegyűl-tek az országos tenyész- és használ-latvásártelep építkezési munkálatairól.

A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN
a világ legjobb és leghatásosabb *házi-szere*. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

— Országos igáslókiállítás és vásár a Tattersallban. A székesfővárosi Tatter-sall és lóvásártelepen március 7-11. nap-jain tartják meg az O. M. G. E. támoga-tásával a III. budapesti igáslókiállítást és vásárt. A Tattersall igazgatósága a részvételi bejelentőlapokat már szétkül-dte s e szerint az 1914. évi III. számú vá-sárra február 21-én déli 12 óráig lehet lovakat bejelenteni. Akik bejelentő lapra igényt tartanak, forduljanak a Tattersall igazgatóságához (Budapest, X. Kerepesi-ut 7-11) mely készséggel szolgál bővebb fölvilágosításokkal is.

— Vámpolitikai gazdaggyűlés Pozsony-ban. A Magyar Vámpolitikai Központ kez-deményezésére az Országos Magyar Gaz-dasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének köz-pontja a Pozsonymegyei Gazdasági Egye-sülettel karöltve február 3-án, kedden dél-előtt féltizenkettő órakor Pozsonyban a vármegyei háza nagytermében országos vámpolitikai gazdaggyűlést rendez. Ez a gazdaggyűlés, amelyen vendégek gyanánt való megjelenésüket az osztrák mezőgaz-dasági vámpolitikai központ vezetőfér-fiai is kilátásba helyezték, lesz hivatal-yan kijelölni és egész társadalmi és gazdasági súlyának megfelelő nyomatékkal hangoz-latni a jövő vámpolitika mezőgazdasági szempontból kívánatos irányelveit. A gyű-lésre utazó gazdák részére vasuti menet-díj kedvezményt nem engedelmek, de a rendezőség gondoskodik róla, hogy a vonatokhoz külön kocsikat csatoljanak. A gyűlést Bujanovics Sándor az OMGÉ el-nöke nyitja meg és az előadó Rubinek Gyula az OMGÉ igazgatója, ki a jövő vámpolitika főbb irányelvei tekintetében lesz javaslatot. A gyűlés iránt városszerte nagy az érdeklődés.

— Eladó burgonyakészletek. Az idei abnormis időjárás következtében egyes vi-dékek burgonyatermelése teljesen elpuszt-ult s így az illető vidékeken a burgonya ára szokatlanul magasra emelkedett, míg más helyeken kielégítő termés lévén, az árak alacsonyak. Hogy az inséges vidé-keknek lehetővé tételék az olcsó vető-

gumó beszerzése, a m. kir. földművelés-ügyi miniszterium a gazdasági tudósilók útján az eladásra szánt készleteket (faj-ta, mennyiség és ár megjelölésével) ösz-szeíratta s az erről szóló kimutatást díj-talanul bocsátja a gazdaközönség ren-dekezésére. A kimutatást Bertsch Ottó m. kir. burgonyatermelési tanár (Buda-pest I. Mészáros-utca 56/b) az érdeklő-dőknek megküldi.

— A IX-ik osztrák szőlészeti kongressz-usus helye, mint legújabbán jelentik, G--lesz és idejét ez év szeptember elejére tűz-ték ki. Tavaly Grácban tartották és ha-sonlóan e kongresszushoz, ez idén is na-gyobb szőlészeti és borászati kiállítással lesz összekötve, melyhez még a környék-beli borok kostolóját is megtartják.

 **ADRIAI** 
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapítva 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. bel-ó titkos tanácsos

E társulat, amely **74 éves** fennállása óta **650 millió** koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási, **betöréses lopás, baleseti**, valamint **jégokozta** károk ellen, továbbá: az emberek **életére**, halál, elérési valamint kiháza-sítási esetekre és magas kamatozású **életjáradékokra.** 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség **Xolozsvárt**:
Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos
igazgató, választm. tag. vezérfelügyelő.

— Az osztrák szeszadópótlék. Ausztriá-ban az új szeszadótörvény rendelkezései értelmében 1914. február 1-én lép élet-be a szeszadófelemelés, amely abban áll, hogy az összes adóköteles égetett szesz-italok után (tehát azok után is, melyek Magyarországból vagy Bosznia-Hercegovi-nából hozatnak be) szeszliterenkint az eddigi szeszadón felül 50 fillér lesz fize-tendő. Az 1914. február 1-én már forga-lomban lévő és a törvény rendelkezései alá eső égetett szeszitalok után a tulaj-donos pótlólag fizeti az 50 filléres pótl-adékot, mely alól csak az eddigi szeszadó alól is fömentett denarult szesz és a ki-mérésre szánt szesz italok 10 literig és a háztartásokban esetleg található sze-szes italok 5 literig mentesek. Nagyobb készleteknél azonban a teljes mennyiség pótladó alá esik.

— Az idei állatösszeírás végrehajtása ügyében a földmiv. miniszter a gazda-sági felügyelőségekhez körrendeletet in-tézt, melyben utasítja a felügyelősége-ket, hogy az apa és anyaállatok helyes számarányának betartását kísérik figye-lemmel, továbbá az állatállomány gya-rapodásának vagy apadásának okairól te-gyenek jelentést.

— Az Országos Erdészeti Egyesületben De Pattere Gerárd m. kir. főerdőmérnök előadást tartott a párisi nemzetközi er-dészeti kongresszusról különösen tekin-tettel annak nemzetközi vonatkozásu ha-tározataira. Az erdőfenntartás érdekében szükséges törvényes intézkedések képez-ték a tárgyalások zömét, azonkívül azon-ban számos más erdőgazdasági kérdéssel is foglalkozott a kongresszus. Előadó kiemeli a nemzetközi erdészeti intézet fel-állításáról és a nemzeti parkok létesíté-séről szóló határozatokat.

Burgonyavetőmag beszerzése. Az 1913. év folyamán uralkodott rendkívüli időjárás folytán az ország némely vidé-

kén a burgonyatermés nagyrésze egyrészt már a földben rothadásnak indult, másrészt pedig a kiszedett mennyiség is oly mérvű romlásnak van kitéve, hogy az vetőmagul aligha lesz felhasználható. Erre való tekintettel a földművelésügyi miniszter intézkedett aziránt, hogy a gazdaközönség jó minőségű és fajtájú burgonyavetőgumót méltányos áron kaphassa. A burgonya beszerzésével és árusításával a miniszter a Magyar mezőgazdák szövetségét bízta meg s a szövetség a burgonyavetőgumót waggonrakományokban a megrendelő vasuti állomásra bérmentve szállítva, métermázsánként 6 koronáért fogja árusítani s e célra Prof. Wohltmann, Praes Krüger és Hópehely burgonyákat tart készletben, a megrendelések megfelelő foglaló beküldése mellett a Magyar mezőgazdák szövetségéhez (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.) intézendők, amely cég a megrendeléseket a vetési idény beálltakor a rendelkezésre álló készlet erejéig a bérkezés sorrendjében fogatosítja. Miután a megrendelések csakis egész kocsirakományokban fogadhatók el, azok, akik kisebb mennyiséget óhajtanak venni, a megrendelést összeállítva, együttesen vagy az előjáróság útján esz- közölhetik.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001



Agybavizeles
Rögtöni megszüntetés! Kort és nemet közölni. Felvilágosítás ingyen. Gg. Pfaller Nürnberg g. 376 (Bay.)

**Homlokzatok és belsőhelyiségek
meszelésére**
a legjobb és a legtokéletesebb

2767 II.



Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:
LUZT EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefáni 7-ut 1. szám.)

Szám: 368/1914.

Gabonaeladási hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a felügyeletem alatt álló alpestesi (vasutállomás Piski), marossolymosi (vasutállomás Déva), alsófarkadini (vasutállomás Hát-szeg), magyarigeni (vasutállomás Sárd—Magyarigen), dezméri (vasutállomás Apahida), fehéregyházai (vasutállomás Segesvár), gerendkereszturi (vasutállomás Aranyosgyéres vagy Marosludas), alsódetreheimi (vasutállomás Aranyosgyéres) kincstári birtokon levő és pedig:

1. az alpestesi kincstári birtokon	50 q őszi buza,	73 q zab,	— q árpa
2. a marossolymosi	" " "	" " "	" " "
3. az alsófarkadini	" " "	436 " "	— " "
4. a magyarigeni	" " "	— " "	54 " "
5. a dezméri	" " "	400 " "	113 " "
6. a fehéregyházai	" " "	— " "	100 " "
7. a gerendkereszturi	" " "	90 " "	393 " "
8. az alsódetreheimi	" " "	920 " "	775 " "

összesen 50 q őszi buza, 1919 q zab, 1435 q árpa,

a folyó évi március hó 5-én zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyaláson a legkedvezőbb ajánlattevőknek el fog adatni. Venni szándékozók sajátkezüleg aláírt és lepecsételt egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyeknek borítékaira: „Ajánlat a kincstári birtokok terményeire” feljegyzendő, 5% bánatpénzzel ellátva, az 1914. év március 5-ik napjának délelőtt 11 óráig, vagyis a tárgyalás megkezdéséig alulírott telepítési felügyelőséghez (Bocskay-tér 19. szám II. emelet Kolozsvár) nyújthatók be. Elkészett, vagy távirati ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ajánlatok nemcsak az összes mennyiségre, hanem az egyes tételekre is tehetők. A termények minőségéért és mennyiségéért eladó szavatosságot nem vállal. A terményeket a legközelebbi vasuti rakodó állomásig eladó kincstár fogja elszállítani. Az ajánlatokban kiteendő az is, hogy ajánlattevő a telepítési felügyelőség által 1914. évi január hó 22-én kelt 368/1914. szám alatt kiadott részletes árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

A részletes árverési feltételek kívánatra azonnal megküldetnek.
Kolozsvár, 1914. évi január hó 22-én.

M. kir. telepítési felügyelőség.
(Bocskay-tér 19. sz. II. emelet.)

Algyógyi földműves-iskolát végzett

30 éves, református vallásu kis családú, románul is beszélő 7 évi általános jó gyakorlattal bíró férfiú február 1.-étől bármikor leendő belépéssel ispáni, vagy kisebb gazdaságot önállóan vezető tisztii

állást keres.

Cime: 3082
Ferencz Gábor Désfalva
Kisküküllő vármegye.

Gépészkovácsot keres

báró Bánffy Kazimir úr
kissármási gazdasága
május elsejére.

Ugyanott eladó
tizezer darab
gömbölyü akác
szőlő karó.

Posta helyben: Kissármás.
Br. Bánffy Kazimir Kissármási
Gazdasága. Balla Lajos intéző.

**A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztárosa.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 koronára 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszertien kezelteti.

Eladó növendék

3035

**Ökörstinókat és
igás-ökröket
keresek megvételre.**

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„Alföldi“ jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár címen — küldeni.

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésű, bekerített
közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város
legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagy uralmi családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Nagyobb mennyiségű

préselt őszi

vagy tavaszi

szalmát vásárolok

Ajánlatok a mennyiség, ár és feladó állomás megjelölésével alulirothoz Gernyeszeg (Marostorda vármegye) küldendők. **Pálffy Dezső.**

3084

65/vh. 1914. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. XL. t.-c. 102. -a §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a magyarlápósi kir. járásbíróságnak 1912 évi V. 698/11 számú végzése következtében dr. Farkas Mózes ügyvéd ügygondnoknak az Egyesült-Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaságnak zárlati ügyben a zárgondnok által a vt. 209. §-a értelmében bemutatott a vt. 148. §-ának bekezdésében előirt becsértéket kitüntető községi becsértéki bizonyítványban körülirt:

1. Udvarban 10 kalangya széna 419 q egységár 4 kor. 1676 kor.
2. Sztrinbu dülőben 38 kalangya széna 1395 q egységár 4 korona, 5580 korona.
3. Serpöje dülőben 3 kalangya széna 133 q, egységár 4 korona, 532 korona.
4. Kopacsis dülőben 18 kalangya széna 774 q, egységár 4 korona, 3096 korona.
5. Udvarban 8 kalangya sarju 150 q, egységár 6 kor., 900 kor.
6. Sztrinbu dülőben 4 kalangya sarju 51 q egységár 6 korona, 306 korona.
7. Kopacsicsa dülőben 4 kalangya sarju 88 q, egységár 6 korona, 528 kor. becsárban nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a magyarlápósi kir. járásbíróság 1912 évi V. 998/11 számú végzése folytán Fel-öszöcs községében és határában léendő megtartására 1914. évi február hó 12. és következő napjainak d. e. 8 órája határidőül kitzetetik és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Magyarlápó, 1914 ja uár hó 18-án.

Papp József
kir. bir. végrehajtó.

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
**FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.**
**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
intézet.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módokon szeriat, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok kétszer részesültek az üzletfeleslegből. közigazgatási határokat értelmében díjviszterítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,367.608.—
Biztosított tagjainak fennállása óta szetteltit tuskárokban	10,740.000.—
jékkárokbán	5,042.000.—
Biztosított érték tüzben 1912. évben	800,000.000.—
jébben 1912. évben	63,000.000.—
Életizlet állománya	15,240.000.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a
GONDVISBLÉS: Országos Központi Segélyrész Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykihasználási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelő-ebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésük. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca, 20. sz. 20.8

MATUTSEK JOZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3. szám. — Föhlhivja a nagyérdemű közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból és legújabb divat szerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktarere



2019
Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily ietzsés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő bekiildésével eszközöltenek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Eladó 20 darab
(60 darabból kiválasztva a vevő által)

tiszta magyar erdélyi fajta számfeletti hasas tehén,

— Gróf Wass Béla-féle mezőzáhi tenyészetből származó anyag, amely tenyésztésre kiválóan alkalmas.

Cim: M.-Köblösi gazdaság Szolnok-Doboka megye. Posta: M.-Derzse — Sürgöncim: Páncél-eseh. Vasut: Válaszut-Bonchida.

3047

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

Ha szab. Isselhard-tejhütőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejjgazdasági gépgyáratól:

**az Alfa-Separator r.-t.-tól,
BUDAPEST, 56E.**



Kiadó
Pusztakamarás község határában
400 k. holdas birtok

▲ Kissármás vasuti állomástól egy félórányira. Első osztályu termő föld. Kitünő fekvés. Mezőségi gócpont. Kedvező fizetési feltételek. Teljes birtokfelszerelés átada ik. A birtokkal együtt, vagy külön ugyanott kiadó egy évente
5000 koronát jévedelmező
szirógáz motoros üzemű, három kövü, teljesen új berendezésü malom, kiválóan jó forgalommal, mely még legalább kétszeressére fokozható.
Cim: a kiadóhivatalban. —

3046

FEDEZTETÉSI HIRDETÉS.

William the Fourth. Angliából 1910-ben importált sárga színü 7 éves angol telivér mén. Apja: William the Third. Anyja: Lady Sevington. Nagyapja: St. Simon. Nagyanyja: Alice Morgán. — A kolozsi m. kir. állami ménésgazdaságban van felállitva fedezésre. — Fedezési díja 50 kor — Bővebb felvilágosítással szolgál a m. kir. állami ménésgazdaság intézősege Kolozspuzsta, u. p. Kolozs. : :

3044